

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs en de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, wat betreft taalmaatregelen

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet bevat bepalingen die uitvoering geven aan de conceptnota "ieder kind taalheld".

Het zijn bepalingen die een aantal bestaande niveau- en themadecreten over onderwijs aanvullen of wijzigen.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Dit ontwerp van decreet voorziet diverse taalmaatregelen voor het leerplichtonderwijs om een sterkere taalvaardigheid Nederlands bij alle leerlingen te bekomen.

Het decreet geeft daarmee uitvoering aan het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 en OD1 van beleids- en begrotingstoelichting (BBT) "Een sterke taalvaardigheid Nederlands bij alle leerlingen realiseren". Het gaat daarbij om:

- Een geactualiseerde KOALA-test;
- Remediërende initiatieven die lopen vanaf het kleuteronderwijs tot in het eerste leerjaar van het secundair onderwijs;
- Het versterken van het taalbeleid, de (taal)didactiek en de vakkennis bij leerkrachten, onder meer via professionalisering en taalexperten.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Het taalniveau van leerlingen in het Vlaamse onderwijs daalt al twintig jaar, zowel bij Nederlandstalige als anderstalige kinderen. Deze achteruitgang in de beheersing van het Nederlands belemmert niet alleen de schoolse prestaties, maar vergroot ook het risico op leerachterstand, schooluitval en beperkte kansen op de arbeidsmarkt. Vooral in het kleuter- en lager onderwijs, waar de basis voor taalcompetentie wordt gelegd, blijkt de uitdaging groot. De stijgende diversiteit in

thuisstalen en de groeiende kloof tussen kansrijke en kansarme leerlingen versterken deze problematiek. Zonder een structurele aanpak dreigt de sociale mobiliteit en onderwijskwaliteit verder onder druk te komen.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

In uitvoering van de conceptnota "Ieder kind taalheld" die op 4 juli 2025 door de Vlaamse Regering is goedgekeurd neemt dit decreet een aantal maatregelen die inzetten op de preventie en remediëring van taalachterstand in het basisonderwijs, de versterking van het Nederlands in het secundair onderwijs en de professionalisering. Het gaat over:

Actualisering KOALA-screening

Tot op heden toetste de screening uitsluitend de beheersing van de onderwijstaal via begrijpend luisteren. In het kader van de conceptnota 'Ieder kind taalheld' en in samenhang met de nieuwe minimumdoelen wordt de KOALA-afname in 2026 geactualiseerd en verfijnd, in 2027 wordt de screening inhoudelijk verbreed. Naast de screening van het niveau van leerlingen inzake de schooltaal, wordt in de toekomst ook het niveau inzake getalbegrip gescreend. Daarmee sluit de screening nauwer aan bij de essentiële basisvaardigheden die kleuters moeten verwerven voor een vlotte start in het lager onderwijs.

Taalbeleid/taalexperten

Iedere school voor gewoon basisonderwijs moet een versterkt taalbeleid voeren waarbinnen gewerkt wordt aan de versterking van het Nederlands, zowel op het vlak van taalverwerving als taalbeheersing. Daartoe wordt minstens één taalexpert per school aangeduid.

Een goed begrip van het concept 'kennisrijk curriculum', effectieve didactiek en inhoudelijke vakkennis zijn noodzakelijk voor een kwaliteitsvol onderwijs en voor het welslagen van de nieuwe minimumdoelen voor het basisonderwijs. Om het brede onderwijsveld de mogelijkheid te geven om vertrouwd te raken met deze concepten, voorzien we in een brede vorming hierover. Deze vorming wordt georganiseerd in een samenwerkingsverband tussen de Taalunie en Leerpunt.

De bedoeling is dat iedere school minstens één afgevaardigde naar deze kosteloze vorming stuurt. Deze taalexperten moeten het taalbeleid binnen de scholen borgen. De taalexperten moeten concreet advies geven over taal- en (lees)beleid, vakkennis en (taal)didactiek aan hun schoolteam. Zo kunnen ze het schoolteam in staat stellen om zelf zo snel mogelijk de implementatie van de minimumdoelen, in het bijzonder wat betreft Nederlands, in eigen handen te nemen en in de klaspraktijk te implementeren, rekening houdend met de schoolcontext. Ook kunnen de taalexperten de personeelsleden die aangesteld zijn voor de voorinstructie, de taalheldklassen en de extra remediëring buiten de taalheldklassen ondersteunen en begeleiden.

In het professionaliseringsplan van de school moet permanent aandacht gaan naar de doorlopende professionalisering van de taalexpert.

De VLOR vraagt om bij de professionalisering ook aandacht te hebben voor de bestaande partners op het vlak van professionalisering, in het bijzonder de pedagogische begeleidingsdiensten. De taalexperten moeten het taalbeleid binnen scholen vormgeven en schoolteams in staat stellen om de minimumdoelen, in het bijzonder voor Nederlands, te implementeren. Het versterken en begeleiden van dit proces in de scholen gebeurt door de pedagogische begeleidingsdiensten (PBD's) van de verschillende onderwijsverstrekkers. Er wordt met het oog op deze opdracht een versterking van de PBD's via een subsidie van maximaal € 4.323.720 voor een periode van vier jaar voorzien. De subsidie loopt van 1 januari 2026 tot en met 31 december 2029. De belangrijke rol die zij te spelen hebben in dit proces wordt dus wel degelijk gezien en erkend.

Versterking van de nascholingsmiddelen van basis- en secundaire scholen.

De conceptnota aan de Vlaamse Regering 'Ieder kind taalheld' van 7 juli 2025 wil onder meer inzetten op professionalisering van het onderwijspersoneel. Actie 8 'bredere vorming voor taalexperten' voorziet daarom in een inkanteling van de middelen van het extra werkingsbudget voor een offensief Nederlands voor leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen, in de nascholingsmiddelen voor de instellingen van het basis- en secundair onderwijs. De bepalingen m.b.t. het extra werkingsbudget voor een offensief Nederlands voor leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen in het basis- en secundair onderwijs worden opgeheven.

De middelen voor het offensief Nederlands werden vanaf begrotingsjaar 2024 als extra werkingsbudget toegekend aan sommige scholen voor gewoon basisonderwijs en aan sommige scholen voor gewoon secundair onderwijs en centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs, respectievelijk via het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs en de codex van 17 december 2010 betreffende het secundair onderwijs. De middelen werden toegekend als er sprake was van minstens 51% leerlingen met een thuistaal niet-Nederlands, zodat er extra taalversterkende maatregelen konden genomen worden.

Het bedrag en de toekenning van de nascholingsmiddelen worden geregeld in het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs. Voorliggende maatregel voegt de middelen die bestemd waren voor een offensief Nederlands, toe aan de nascholingsmiddelen voor de instellingen van het basis- en het secundair onderwijs. Op die manier bereiken we álle scholen en komen we tegemoet aan de algemene nood die daar is aan een duurzame professionalisering van leerkrachten op het vlak van taalverwerving.

Voor het offensief Nederlands werd vanaf 2024 jaarlijks een budget van 20 miljoen euro voorzien. Het bedrag werd jaarlijks geïndexeerd. Intussen gaat het om 21.050.000 euro, waarvan 13.103.000 euro voor het basisonderwijs en 7.947.000 euro voor het secundair onderwijs.

Taalheldklassen vanaf het tweede leerjaar voor leerlingen die het nodig hebben

Scholen organiseren taalheldklassen voor elke anderstalige nieuwkomer die nieuw instroomt in het Vlaams onderwijs vanaf het tweede leerjaar, ongeacht de verblijfsstatus. Ook leerlingen met onvoldoende basiskennis Nederlands om aan het reguliere programma deel te nemen, komen in aanmerking, op voorwaarde dat

in de motivering rekening wordt gehouden met andere genomen taalremediërende maatregelen.

De taalheldklassen beogen een zo snel mogelijke remediëring van de taalachterstand van de betrokken leerlingen. Scholen kunnen deze taalheldklassen ook gezamenlijk binnen de scholengemeenschappen inrichten. De LOP's staan waar mogelijk in voor de coördinatie van deze taalheldklassen.

De taalheldklassen beogen een zo snel mogelijke integratie van de leerlingen in het reguliere onderwijs, maar het is de klassenraad van de taalheldklassen die beslist wanneer zulke integratie plaatsvindt. De klassenraad kan ook beslissen om deze integratie geleidelijk te laten verlopen. Deze taalheldklassen zullen worden beperkt in de tijd tot in beginsel één schooljaar (mogelijks ook korter), maximaal verlengbaar door de klassenraad tot twee schooljaren. De taalheldklassen vormen een aparte administratieve groep in het basisonderwijs en de scholen dienen de leerlingen die deel uit maken de taalheldklas als administratieve groep aan de Vlaamse overheid te zenden.

Het is de bedoeling dat kinderen uit de taalheldklassen op het einde van het basisonderwijs dezelfde doorstroomkansen genieten als alle andere leerlingen uit het basisonderwijs. Het vandaag bestaande onthaalonderwijs kan worden ingericht in landelijke gebieden indien er daar binnen een LOP of scholengemeenschap een te beperkt aantal betrokken leerlingen zijn om bovengenoemd taalheldaanbod op een efficiënte wijze te voorzien.

De taalexpert wordt actief betrokken bij de organisatie van de taalheldklassen en ondersteunt de personeelsleden die in deze lestijden zijn aangesteld.

Scholen zullen samenwerken om de taalheldklassen te organiseren. Daarom maken we het mogelijk dat voor de organisatie van de taalheldklassen, leerlingen voltijds de lessen kunnen volgen in een andere school dan waar ze zijn ingeschreven.

Organisatie van de voorinstructie voor leerlingen van de peuterklas tot en met het eerste leerjaar en extra remediëring voor leerlingen buiten de taalheldklassen van het tweede tot het zesde leerjaar.

De taalachterstand bij jonge kinderen dient voorkomen of snel verholpen te worden door gerichte remediëring in de taalverwerving. Recent wetenschappelijk onderzoek toont aan dat één-op-één remediëring of remediëring in kleine groepen ("pre-teaching") bij jonge kinderen zeer effectief kan zijn om taalachterstand op een relatief korte termijn weg te werken. Daarom wordt er voorinstructie ingevoerd vanaf de kleuterklas tot het eerste leerjaar. Het eerste leerjaar wordt als cesuurmoment genomen omdat leerlingen bij het leren lezen nog een grote inhaalbeweging in klassikaal verband kunnen maken.

Er wordt daarom werkingsbudget voorzien voor remediëring voor leerlingen in het gewoon kleuteronderwijs en leerlingen van het eerste leerjaar van het lager onderwijs die nood hebben aan remediëring. Deze remediëring focust op de Nederlandse taalkennis nodig voor de verwerving van de leerstof tijdens de lessen. Op basis van een eenvoudige taalscreening worden de leerlingen die het nodig hebben individueel of in kleine groepen geremedieerd. De organisatie van deze uren remediëring behoort tot de autonomie van de individuele scholen, kadert binnen hun taalbeleid en vindt plaats tijdens de reguliere schooltijd.

Er wordt daarnaast ook werkingsbudget voorzien voor remediëring voor leerlingen in het gewoon lager onderwijs van het tweede tot en met het zesde leerjaar van het basisonderwijs die niet in aanmerking komen voor deelname aan een taalheldklas, maar wel nood hebben aan bijkomende remediëring van hun taalachterstand. De organisatie van deze uren remediëring behoort tot de autonomie van de individuele scholen, kadert binnen hun taalbeleid en kan ook buiten de reguliere schooltijd plaatsvinden. In dat laatste geval is de remediëring niet verplicht voor de leerling, maar wel sterk aanbevolen gezien het belang van een goede kennis van de onderwijstaal.

De taalexpert wordt actief betrokken bij de organisatie van beide vormen van remediëring en ondersteunt de personeelsleden die in deze uren zijn aangesteld.

Drie uur extra Nederlands voor leerlingen die bij de overgang naar het secundair onderwijs daartoe verplicht worden.

Klassenraden van het basisonderwijs kunnen bij het uitreiken van het getuigschrift basisonderwijs drie uur extra Nederlands per week opleggen aan een leerling die de overstap naar het secundair onderwijs maakt en nog onvoldoende taalcompetent is.

De klassenraad basisonderwijs zal haar oordeel vellen op basis van de eindtermen, dan wel de minimumdoelen Nederlands basisonderwijs. Klassenraden basisonderwijs nemen voor het eerst beslissingen over het volgen van drie uur extra Nederlands in het schooljaar 2025-2026.

Deze drie uur extra Nederlands komen boven op de reguliere lessentabel om zo leerlingen die nog onvoldoende kennis van het Nederlands hebben, extra ondersteuning te bieden zodat ze hun kansen op studiesucces in het secundair onderwijs vergroten. De secundaire school organiseert deze drie uur verplicht boven op het curriculum voor deze leerlingen en laat idealiter leerkrachten Nederlands deze lessen geven

Er wordt daarom omkadering voorzien voor het secundair onderwijs om deze drie uur te kunnen voorzien.

Impactanalyse

Kind- en jongereneffectrapport (JoKER)

Het JoKER advies werd aangevraagd op 24 november 2025. Naar aanleiding van het advies van de Raad van State werd de JoKER verder verduidelijkt.

Voor de meer inhoudelijke maatregelen worden de volgende JoKER-elementen meegegeven.

De voorgestelde maatregelen zijn erop gericht om alle kinderen en jongeren te ondersteunen, met bijzondere aandacht voor wie een verhoogde nood heeft op taalvlak. Het doel is om hun onderwijskansen, sociale integratie en toekomstperspectieven aanzienlijk te verbeteren.

Aanpassing KOALA

Het effect voor kinderen is volledig positief. Deze wijziging is noodzakelijk om de vroegtijdige detectie van taal- en rekenachterstand te versterken en indien nodig te remediëren, conform de aanbevelingen van de commissie Muijs en de beleidskeuzes van de Vlaamse Regering. Het gaat om een inhoudelijke, maar duidelijk afgebakende aanvulling zonder civiel effect voor de betrokken kinderen.

Taalheldklassen – Nieuwe organisatie voor anderstalige instromers

Het decreet introduceert een vernieuwde aanpak voor anderstalige leerlingen die nieuw instromen in het Vlaams onderwijs.

- Er wordt niet meer gewerkt met minimumdrempels om deze aanvullende lestijden voor de taalheldklassen te genereren. Dit voorkomt dat kinderen geen ondersteuning krijgen door strikte minimumdrempels.
- De maatregel geldt ongeacht verblijfsstatus.
- Extra investeringen in taalheldklassen zorgen voor intensievere begeleiding, wat cruciaal is om leerachterstand en sociaal isolement te vermijden.

Er wordt extra geïnvesteerd in de taalheldklassen in vergelijking met de vroegere aanvullende lestijden voor anderstalige nieuwkomers. Deze extra investering komt dus de leerlingen van het lager onderwijs ten goede die nood hebben aan een taalheldklas.

Wat betreft de 5- en 6-jarigen is het inderdaad zo dat deze niet meer in aanmerking komen als anderstalige nieuwkomers, daar de taalheldklassen vanaf 7 jaar georganiseerd worden. Anderzijds genereren alle 5- en 6-jarige anderstalige nieuwkomers nu middelen voor instructie op basis van bv. de indicator thuistaal niet de onderwijstaal, terwijl in het verleden niet alle anderstalige nieuwkomers middelen genereerden, bv. omdat de school de minimumdrempels van het aantal anderstalige leerlingen niet haalde. Dit werd toegevoegd n.a.v. de formele onderhandelingen om de gevolgen voor de 5- en 6-jarigen te ondervangen.

Wat de leerlingen betreft die, los van de leeftijdsvoorwaarden, wel aan de oude maar niet aan de nieuwe definitie van anderstalige nieuwkomers voldoen is het zo dat als deze leerlingen nood hebben aan een taalheldklas de klassenraad hiervoor kan opteren of ze komen in aanmerking voor remediëring buiten de taalheldklas waarvoor ook extra middelen worden voorzien.

Het concrete effect op de betrokken leerlingen hangt mede af van hoe de scholen deze middelen binnen hun reglementaire autonomie aanwenden.

Voorinstructie en Remediëring – Van peuterklas tot zesde leerjaar

Voor kinderen in kleuteronderwijs en lager onderwijs wordt gerichte remediëring voorzien om hun Nederlandse taalvaardigheid op peil te brengen.

- Vroege interventie (peuterklas tot eerste leerjaar) voorkomt dat taalachterstand zich opstapelt en belemmert bij het leren lezen, rekenen en sociale interactie.
- Voor oudere kinderen (tweede tot zesde leerjaar) biedt bijkomende remediëring een kans om mee te kunnen in de klas en zich volwaardig te ontwikkelen.
- Flexibele organisatie: de organisatie van deze uren remediëring behoort tot de autonomie van de individuele scholen en kan, voor de oudere kinderen (tweede tot zesde leerjaar), ook buiten de reguliere schooltijd. In dat laatste

geval is de remediëring niet verplicht voor de leerling, maar wel sterk aanbevolen gezien het belang van een goede kennis van de onderwijstaal.

Deze ondersteuning was in het verleden niet voorzien. Deze extra investering komt dus de kleuters en de leerlingen van het lager onderwijs ten goede die nood hebben aan extra remediëring op het vlak van het Nederlands.

Wat betreft de 5- en 6-jarigen is het inderdaad zo dat deze niet meer in aanmerking komen als anderstalige nieuwkomers, daar de taalheldklassen vanaf 7 jaar georganiseerd worden. Anderzijds genereren alle 5- en 6-jarige anderstalige nieuwkomers nu middelen voor instructie op basis van bv. de indicator thuistaal niet de onderwijstaal, terwijl in het verleden niet alle anderstalige nieuwkomers middelen genereerden, bv. omdat de school de minimumdrempels van het aantal anderstalige leerlingen niet haalde. Dit werd toegevoegd n.a.v. de onderhandelingen om de gevolgen voor de 5- en 6-jarigen te ondervangen.

Het concrete effect op de betrokken leerlingen hangt mede af van hoe de scholen deze middelen binnen hun reglementaire autonomie aanwenden.

Extra Nederlands bij overgang naar secundair onderwijs

Leerlingen die bij het einde van het basisonderwijs onvoldoende taalcompetent zijn, krijgen drie uur extra Nederlands per week in het secundair onderwijs.

- Deze maatregel voorkomt dat jongeren met taalachterstand in het secundair onderwijs structureel achterop raken, wat hun slaagkansen en zelfvertrouwen beïnvloedt.
- Door extra ondersteuning in een cruciale overgangsfase krijgen jongeren betere kansen op verdere studies en latere arbeidsmarktparticipatie.

Deze ondersteuning was in het verleden niet voorzien. Deze extra investering komt dus de leerlingen secundair onderwijs ten goede die nood hebben aan deze 3u extra Nederlands. Het concrete effect op de betrokken leerlingen hangt mede af van hoe de scholen deze middelen binnen hun reglementaire autonomie aanwenden.

Implementatie

Bij de implementatie gebeurt de communicatie:

- via wijzigingen in diverse omzendbrieven;
- via communicatiekanalen die doelgroepgericht en per onderwijsniveau info verspreiden (bijvoorbeeld een nieuwsbrief over schoolbeleid en regelgeving).

Handhaving en toezicht: het Agentschap voor Onderwijsdiensten, de onderwijsinspectie en de regeringscommissarissen houden toezicht op de naleving van de verschillende maatregelen in dit ontwerp van decreet.

Dit decreet treedt in werking op 1 september 2026. Afwijkende inwerkingtredingen worden opgenomen in de artikelsgewijze toelichting van het betrokken artikel.

C. Totstandkomingsprocedure

Advies van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor)

De VLOR bracht op 15 januari 2026 een advies uit. Bij de artikelsgewijze toelichting wordt ingegaan op dit advies. De VLOR had ook volgende eerder algemene opmerkingen:

De VLOR gaf zijn algemene waardering aan de aandacht voor taalontwikkeling Nederlands en de investering van extra middelen. De VLOR geeft aan dat de taalontwikkeling Nederlands bevorderen een cruciale opdracht is voor het onderwijs. De Vlaamse Onderwijsraad ondersteunt daarom ten volle de keuze van de minister en de Vlaamse Regering om dit als beleidsprioriteit naar voor te schuiven en zo bij te dragen aan de kwaliteit van het onderwijs en gelijke onderwijskansen. De raad waardeert dat hiervoor bijkomende middelen worden toegekend.

Algemeen gaf de VLOR aan dat de scholen tijdig geïnformeerd dienen te worden over dit decreet. Zoals gebruikelijk zullen de scholen en het ruimere onderwijsveld van zodra het procedureel kan via de communicatiekanalen van het beleidsdomein onderwijs (omzendbrieven, SchoolDirect, Ronde van Vlaanderen voor directies, dienstbrieven, ...) geïnformeerd worden over deze maatregelen.

Daarnaast heeft de VLOR ook vragen bij de hantering van leeftijdscesuren voor enerzijds de taalheldklassen en anderzijds de remediëring. Dit decreet geeft uitvoering aan de conceptnota "Ieder kind taalheld" zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering. In de conceptnota wordt de cesuur gelegd tussen het eerste en het tweede leerjaar. In de onderwijsregelgeving m.b.t. het basisonderwijs wordt geen leerjarenstructuur vastgelegd. Bijgevolg moet er gewerkt worden met leeftijd om de cesuur, zoals vastgelegd in de conceptnota, te operationaliseren. Het blijft echter de bevoegdheid van de klassenraad om, binnen het decretaal kader, te bepalen welke leerlingen nood hebben aan voorinstructie of remediëring buiten de taalheldklassen. Ook voor de taalheldklassen is een beslissingsbevoegdheid bij de klassenraad gelegd.

De VLOR wijst op de nood aan een goed partnerschap tussen ouder en school. De VLOR vraagt acties om professionalisering op een structurele manier onderdeel te maken van de opdracht van de leraar. Beide maatregelen worden meegenomen in andere beleidsdossiers die deze legislatuur hun beslag zullen krijgen. In de context van dit decreet focussen de maatregelen m.b.t. professionalisering zich op het Nederlands.

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)

De SERV zag op 22 december 2025 af van advisering over het decreet Taalhelden omwille van de beperkte directe sociaaleconomische inslag. De SERV gaf wel aan dat de SERV in verschillende adviezen reeds gewezen heeft op het belang van een goede kennis van de Nederlandse taal als absolute basisvaardigheid voor een succesvolle schoolloopbaan en een goede start van de werkloopbaan.

Advies van de Raad van State

De Raad van State heeft advies 78.894/1 uitgebracht op 18 maart 2026. Ten gevolge het advies van de Raad van State werden zowel het decreet als de memorie van toelichting aangepast.

In het decreet en/of de toelichting bij de artikelen in de memorie van toelichting werden de volgende wijzigingen aangebracht:

De JoKER werd verduidelijkt.

De omschrijving van de uitbreiding van de KOALA in het bovenstaande luik rond de beleidsmaatregelen en doelstellingen werd tekstueel in overeenstemming gebracht met het artikel van het decreet en de memorie.

Er werd bijkomende toelichting voorzien in de memorie van toelichting bij de artikelen: 2, 4, 14 en 17.

Er werd een legistieke correctie doorgevoerd in de volgende artikelen: 5, 9, 14 en 15.

Volgende artikelen werden toegevoegd: 19 en 23.

De Raad van State stelt dat het dossier qua vormvereiste opnieuw voorgelegd dient te worden voor advies aan de Inspectie van Financiën. De Inspecteur van Financiën gaf op 31 maart 2026 zijn advies en bevestigde dat er geen begrotingsakkoord nodig was.

Het advies van de Raad van State bevat daarnaast ook andere elementen m.b.t. de vormvereisten.

De vormvereisten werden vervuld. De wijzigingen zijn conform het advies van de Inspectie van Financiën en het begrotingsakkoord. Enerzijds betreffen het materiële correcties en anderzijds vinden ze hun oorsprong in het sociale overleg:

- Het decreet blijft binnen het budget van het begrotingsakkoord. Het decreet dat principieel werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering kent zoals voorzien in de conceptnota "Ieder kind taalheld", eveneens goedgekeurd op de Vlaamse Regering geen punten toe in het basisonderwijs, maar werkingsmiddelen. Deze wijziging van punten naar werkingsmiddelen werd beslist door de Vlaamse Regering bij eerste principiële goedkeuring, hierbij wordt de open end versus gesloten end gerespecteerd. Op die manier wordt het begrotingsakkoord gerespecteerd.
- Tijdens de formele onderhandelingen werd gevraagd om geen leeftijdsverhoging voor de taalheldklassen door te voeren en in eerste orde de leeftijd op vijf jaar te behouden. In het sociaal overleg werd een terugkeer naar de leeftijdsgrens van 5 jaar vooropgesteld. De vrees was immers dat door de verhoging van de leeftijd een belangrijke doelgroep niet langer gesubsidieerd zou worden. Het is echter niet aangewezen om 5-jarigen in een aparte taalheldklas onder te brengen. Daarom is er een verschuiving van de open end van de taalheldklassen naar een open end voor de voorinstructie voor de kleuters, zonder dat dit de verhouding tussen open en gesloten end hypothekeert. Op die manier worden de middelen die deze leerlingen aan aanvullende lestijden voor anderstalige nieuwkomers genereren als open end toegevoegd aan de voorinstructie. Daarnaast wordt, om binnen budget te blijven, de open end van de taalheldklassen naar beneden bijgesteld. De gesloten end van de taalheldklassen werd naar boven bijgesteld (met een verschuiving van middelen van de gesloten end van de voorinstructie voor kleuters naar de gesloten end van de taalheldklassen.). Zo wordt het begrotingsakkoord gerespecteerd op een manier die tegemoet komt aan opmerkingen tijdens de onderhandelingen. De 5-jarigen genereren nu budgettaire in de voorinstructie de middelen die ze in het verleden via de aanvullende lestijden voor anderstalige nieuwkomers genereerden.

- Wat artikel 19 m.b.t. de nascholingsmiddelen betreft, betreft het een bijstelling van de verhouding tussen het basisonderwijs en het secundair onderwijs op basis van de geverifieerde leerlingenaantallen bij begroting 2026. Dit leidt tot een verschuiving tussen basis- en secundair onderwijs op basis van deze reële leerlingenaantallen. Deze waren bij advies van de inspectie van Financiën nog niet beschikbaar. De bedragen blijven binnen het voorziene budget.
- In artikel 9 werd het woord scholengemeenschappen geschrapt na de eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering. Het betreft een technische wijzigingen. De middelen voorzien in dit artikel worden toegekend aan de scholen. De structuur scholengemeenschap was dus foutief opgenomen in de documenten die principieel werden goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het betreft een rechtzetting van een materiële vergissing.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Niet van toepassing.

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

Artikel 2

De definitie van anderstalige nieuwkomers wijzigt. Met anderstalige nieuwkomer in het basisonderwijs wordt nu een leerling bedoeld die:

- a) zeven jaar of ouder is voor 1 januari van het lopende schooljaar;
- b) beantwoordt aan het leerlingkenmerk thuistaal niet de onderwijstaal;
- c) en die niet in een door de Vlaamse overheid gefinancierde of gesubsidieerde school was ingeschreven tijdens het vorige schooljaar of het daaraan voorafgaande schooljaar;
- d) de leerling beheerst onvoldoende de onderwijstaal om met goed gevolg de lessen te kunnen volgen.

De Raad van State stelt de vraag waarom de definitie van anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs niet op dezelfde manier aangepast wordt als in het basisonderwijs.

Het voorliggende decreet betreft enkel de hervorming van het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs. Op het ogenblik dat in het secundair onderwijs het onthaalonderwijs hervormd zal worden, zoals voorzien in de conceptnota "Ieder kind taalheld", zal verkend worden hoe de definities van

anderstalige nieuwkomers in beide onderwijsniveaus op elkaar afgestemd kunnen worden.

Artikel 3

De scope van de KOALA-screening wordt uitgebreid van een zuivere focus op begrijpend luisteren naar het screenen van fonemisch bewustzijn, woordenschat en getalbegrip.

Het opschrift van Afdeling 3bis wordt aangepast zodat het naast de screening van het niveau van de onderwijstaal ook expliciet verwijst naar getalbegrip. Daarmee wordt duidelijk dat beide dimensies vanaf nu deel uitmaken van de verplichte screening, samen met de eraan gekoppelde maatregelen.

Artikel 4

In punt 1 wordt de draagwijdte van de verplichte screening uitgebreid. Waar tot nog toe enkel het niveau van de onderwijstaal werd bevraagd, wordt dit voortaan gecombineerd met het peilen naar het niveau van getalbegrip. Deze uitbreiding sluit aan bij de vernieuwde minimumdoelen voor het kleuteronderwijs, waarin ook voor getalbegrip te bereiken minimumdoelen op populatieniveau geformuleerd worden.

N.a.v. het advies van de Raad van State wordt verduidelijkt dat de screening minstens de domeinen onderwijstaal en getalbegrip bevat. Dit zorgt voor een duidelijke decretale verankering van de inhoudelijke componenten van de vernieuwde KOALA-screening, conform de doelstellingen van het plan Ieder Kind Taalheld.

De VLOR geeft aan dat het niet aangewezen is om de KOALA-screening te gebruiken voor beleidsdoeleinden waarvoor het niet oorspronkelijk ontworpen is. Deze vrees is ongegrond. De Koala-screening heeft zijn plaats in het basisonderwijs gevonden als essentieel instrument om de leerlingen zo goed mogelijk bij te staan. De doelstelling van de Koala-screening als dusdanig wijzigt niet. Het blijft een screeningsinstrument, maar met het oog op de vernieuwde minimumdoelen wordt de screening uitgebreid.

Punt 2 brengt een technische wijziging aan. De KOALA-screening is momenteel niet verplicht voor anderstalige nieuwkomers. De definitie van een anderstalige nieuwkomer wijzigt waardoor enkel leerlingen vanaf de leeftijd van 7 jaar onder de definitie vallen. Daarom wordt hier toegevoegd dat er geen rekening gehouden moet worden met de leeftijdsvereiste van 7 jaar voor de toepassing van dit artikel.

De voorgestelde aanvullingen zijn inhoudelijk noodzakelijk om de screening te actualiseren, maar hebben geen impact op de civielrechtelijke positie van de leerlingen.

De Raad van State heeft vragen bij het gebruik van de bewoording "met uitzondering van de leeftijdsvereisten". Deze bewoording "met uitzondering van de leeftijdsvereisten, vermeld in die definitie" wordt reeds geruime tijd gebruikt in verschillende artikelen in het decreet basisonderwijs: zie bv. Artikel 37/28 en 37/64: "leerlingen die voldoen aan de definitie van een anderstalige nieuwkomer in het gewoon onderwijs, vermeld in artikel 3, 4^oquater, met uitzondering van de

leeftijdsvereisten, vermeld in die definitie". Het is dan ook niet aangewezen om deze definitie te wijzigen.

Artikel 5

Scholen kunnen via de scholengemeenschappen samenwerken om de taalheldklassen te organiseren. Daarom maken we het mogelijk dat voor de organisatie van de taalheldklassen, leerlingen voltijds de lessen kunnen volgen in een andere school dan waar ze zijn ingeschreven.

Deeltijdse lesbijwoning in een andere school wordt over het volledige schooljaar bekeken en wordt dus zeer ruim geïnterpreteerd. Het kan betekenen dat leerlingen enkele weken of maanden volledig de lessen bijwonen in een andere school (bijv. voor het volgen van een voltijds taalintegratietraject na een KOALA-test). Voor de taalheldklassen is het echter noodzakelijk dat de leerlingen vanaf de start van het schooljaar onmiddellijk de lessen kunnen bijwonen in een andere school en dit voor het volledige schooljaar. We gaan er immers vanuit dat scholen samenwerken voor de organisatie van de taalheldklassen. Daarom moet voltijdse lesbijwoning in een andere school voor het volgen van een taalheldklas vanaf de start van het schooljaar mogelijk zijn.

Als er gebruik gemaakt wordt van de mogelijkheid van lesbijwoning in een andere school om samen taalheldklassen te organiseren, dan communiceert de school dit aan de ouders van de leerlingen en verduidelijkt ze hen ook hoe de praktische organisatie, o.a. van het vervoer, zal worden geregeld.

Op advies van de Raad van State werd het artikel legistiek aangepast.

Artikel 6

Dit artikel heft de bepaling op waarmee de jaarlijkse toelage voor anderstalige nieuwkomers wordt toegekend. Het gaat momenteel om een toelage van 12,5 euro per anderstalige nieuwkomer per maand dat de leerling is ingeschreven.

Artikel 7

De bepaling m.b.t. het extra werkingsbudget voor een offensief Nederlands in het basisonderwijs wordt opgeheven.

Inwerkingtreding: dit artikel treedt in werking op 1 januari 2027.

Artikel 8

Er wordt een nieuw punt toegevoegd m.b.t. het extra werkingsbudget voor remediering Nederlands in het gewoon basisonderwijs.

Artikel 9 en 18

Er wordt werkingsbudget toegekend aan de scholen. Dit gebeurt enerzijds op basis van de kleuters en leerlingen jonger dan 7 jaar die voldoen aan één van de volgende indicatoren: de indicator thuistaal niet de onderwijstaal, schooltoeslag en

opleidingsniveau van de moeder en anderzijds op basis van de leerlingen ouder dan 7 jaar die voldoen aan één van deze 3 indicatoren.

Voor het werkingsbudget voor leerlingen jonger dan 7 jaar wordt er gewerkt met enerzijds een gesloten enveloppe en anderzijds een vastgesteld bedrag per leerling die voldoet aan een van de bovenstaande indicatoren. Voor het werkingsbudget voor leerlingen ouder dan 7 jaar wordt er gewerkt met een gesloten enveloppe die op basis van de bovenstaande indicatoren verdeeld wordt over de scholen.

De middelen worden over de drie indicatoren verdeeld op basis van de verhouding in de SES-lestijden van de drie respectievelijke kenmerken in het schooljaar 2024-2025.

Het werkingsbudget gegenereerd door de kleuters en de leerlingen lager onderwijs in het gewoon onderwijs die zes jaar zijn voor 1 januari van het lopende schooljaar worden uitsluitend aangewend om de leerlingen individueel of in kleine groepen te remediëren. Deze remediëring vindt plaats tijdens de schooltijd. De remediëring focust op de Nederlandse taalkennis nodig voor het behalen van de minimumdoelen. De school bepaalt welke leerlingen deze remediëring krijgen. Deze middelen kunnen uitzonderlijk ook aangewend worden voor leerlingen die zeven jaar zijn voor 1 januari van het lopende schooljaar. Hiermee wordt de mogelijkheid voorzien om ook rekening te houden met de noden van zittenblijvers.

Het werkingsbudget gegenereerd door leerlingen die zeven jaar of ouder zijn voor 1 januari van het lopende schooljaar wordt uitsluitend aangewend om remediëring te voorzien voor leerlingen die niet in aanmerking komen voor deelname aan de taalheldklassen, maar wel nood hebben aan bijkomende remediëring van hun taalachterstand. De remediëring focust op de Nederlands taalverwerving nodig voor het behalen van de minimumdoelen. De organisatie van deze uren remediëring behoort tot de autonomie van de individuele scholen. De uren remediëring kunnen ook aangewend worden voor onderwijsactiviteiten buiten de periode van normale aanwezigheid van de leerlingen. Deelname aan de remediëring, ook als deze buiten de reguliere schooltijd valt, moet sterk worden aangemoedigd gezien het belang van een goede kennis van de onderwijstaal.

Met het werkingsbudget kan personeel aangesteld worden. De middelen worden dan ook geïndexeerd aan 100% loonaandeel. De nodige verwijzingen worden toegevoegd in de artikelen rond de aanstelling van personeel op het werkingsbudget zodat deze middelen voor personeel aangewend kunnen worden.

De werkingsmiddelen kunnen zoals gebruikelijk aangewend worden voor personeel op de werkingsmiddelen, maar ze kunnen niet omgezet worden in lestijden.

De VLOR stelt dat de middelen als lestijden toegekend zouden moeten worden. De toekenning via de werkingsmiddelen geeft echter meer autonomie aan de scholen om het personeel te vinden en biedt ook meer mogelijkheden om waar decretaal mogelijk remediëring buiten de reguliere schooltijd te voorzien.

De VLOR pleit er voor om de remediëring enkel binnen de schooltijd te voorzien. Het decreet voorziet, enkel voor de remediëring buiten de taalheldklas, meer

mogelijkheden, ook buiten de schooltijd. De organisatie van de remediëring buiten de taalheldklassen behoort echter tot de autonomie van schoolbesturen die daarbij rekening kunnen houden met de context van hun scholen. Het is geen verplichting, de keuze wordt aan het schoolbestuur gelaten.

De VLOR vraagt ook naar een onderbouwing om de middelen te verdelen op basis van de gehanteerde leerlingenkenmerken. De reden hiervoor is dat er vastgesteld wordt op basis van de koala-screening dat leerlingen die aantikken op deze leerlinkenmerken vaak rood of oranje scoren en dus nood hebben aan extra taalondersteuning.

De VLOR wijst op een risico dat de middelen te breed over de leerlingenpopulatie verdeeld worden. Dit is niet het geval. Het decreet voorziet dat de middelen specifiek bedoeld zijn voor de betrokken doelgroep. Het zijn dus gekleurde middelen.

Op advies van de Raad van State werd artikel 9 legistiek aangepast.

Artikel 10

De scholengemeenschappen maken afspraken over de aanwending van de aanvullende lestijden voor de taalheldklassen.

Artikel 11

Dit artikel vervangt in de opsomming van de diverse categorieën aanvullende lestijden de lestijden voor anderstalige en gewezen anderstalige nieuwkomers door de lestijden voor de organisatie van taalheldklassen.

Artikel 12

De aanvullende lestijden voor anderstalige nieuwkomers en gewezen anderstalige nieuwkomers worden niet meer toegekend. In de plaats daarvan komen de aanvullende lestijden voor de organisatie van de taalheldklassen voor scholen gewoon basisonderwijs. De toekenning hiervan is bij decreet geregeld, er is dus geen delegatie meer nodig naar de Vlaamse regering.

Artikel 13

Er wordt een sectie 8. Aanvullende lestijden voor de organisatie van taalheldklassen voor scholen gewoon basisonderwijs ingevoegd.

Artikel 14

Scholen en scholengemeenschappen organiseren taalheldklassen voor elke anderstalige nieuwkomer die nieuw instroomt in ons Vlaams onderwijs vanaf het tweede leerjaar, ongeacht de verblijfsstatus. Ook leerlingen met onvoldoende basiskennis Nederlands om aan het reguliere programma deel te nemen, komen in aanmerking op voorwaarde dat in de motivering rekening wordt gehouden met andere genomen remediërende taalmaatregelen.

In individuele situaties kan de klassenraad beslissen dat anderstalige nieuwkomers geen taalheldklas hoeven te volgen. Wanneer de klassenraad van oordeel is dat de

leerling het Nederlands voldoende beheerst om met goed gevolg de lessen in het regulier basisonderwijs te volgen, is het immers niet aangewezen dat de leerling de taalheldklas volgt.

De taalheldklas bestaat uit intensieve onderwijsactiviteiten die tot doel hebben de leerling door onderdompeling in de onderwijstaal deze onderwijstaal te laten verwerven in functie van een snelle integratie in de reguliere onderwijsactiviteiten. Het opzet van de taalheldklas is dat deze integratie zo snel mogelijk gebeurt. De klassenraad bepaalt wanneer deze integratie plaatsvindt en kan dit proces ook geleidelijk laten verlopen.

In beginsel is de taalheldklas een apart onderwijsaanbod. Wanneer er te weinig leerlingen zijn, om een dergelijk voltijds traject te voorzien, kan de school of de scholengemeenschap ook op geïntegreerde werkwijze de doelstellingen van de taalheldklas proberen te bereiken.

In de taalheldklassen streven scholen de minimumdoelen uit het basisonderwijs na. Scholen kunnen hierbij focussen op die minimumdoelen die essentieel zijn voor een vlotte aansluiting van de leerlingen bij de lessen in het reguliere basisonderwijs. De minimumdoelen zijn hierbij na te streven op populatieniveau.

De taalheldklassen hebben, vanuit het standpunt van de leerling bekeken, in beginsel een duurtijd van één schooljaar of korter. De taalheldklas is verlengbaar door de klassenraad tot maximaal twee schooljaren. De klassenraad kan de taalheldklas met nog een schooljaar verlengen als de leerling is ingestroomd in de taalheldklas op of na de eerste schooldag van mei.

Er wordt gekozen voor het model van de taalheldklassen omdat onderzoek aantoont dat taalonderwijs voor leerlingen die de onderwijstaal onvoldoende beheersen het best expliciet en op regelmatige basis wordt georganiseerd. Louter onderdompeling in het Nederlandstalige onderwijs zonder bijkomende instructie is niet voldoende (Saunders, Goldenberg & Marceletti, 2013). Het Nederlandse NKO (Nationaal Kennisinstituut Onderwijs) bundelde recent onderzoek over leertijduitbreiding en bevestigt dat structurele programma's positieve effecten hebben op taalverwerving. Belangrijke succesfactoren zijn onder andere: kleine groepen, gekwalificeerde begeleiders en een intensieve en langdurige aanpak.

Er is voldoende wetenschappelijke onderbouwing om te stellen dat structureel ingebouwde extra taallessen voor leerlingen met een taalachterstand de aangewezen manier zijn om die achterstand weg te werken. Een belangrijke voorwaarde is wel dat deze taallessen zinvol en effectief worden ingevuld. Dit komt o.a. naar voor in het onderzoek naar taalintegratietrajecten (Geudens e.a., 2021). Zij beschrijven de principes van effectieve taaltrajecten voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. De praktijkgids die zij opstelden biedt bovendien een bruikbare basis voor de ondersteuning en professionalisering van de leerkrachten die deze taallessen zullen geven.

Anderstalige nieuwkomers hebben in het begin nood aan een meer intensieve, één-op-één begeleiding, met aandacht voor directe instructie afgestemd op het taalniveau van de leerling (zie bv. Saunders, Goldenberg & Marceletti (2013)), die geleidelijk aan kan overgaan op meer gespreide remediëringssessies. Deze

intensieve begeleiding kan gebeuren in de kleinere, aparte taalheldklassen. Na de terugkeer naar de gewone klas kunnen deze leerlingen nog blijvend genieten van de bijkomende remediëring. Het is daarbij belangrijk dat de principes van effectieve taaltrajecten gevolgd worden.

Doorheen “Ieder kind taalheld” wordt consecutief een wetenschappelijk gevalideerde kennisbasis opgebouwd, die leerkrachten en toekomstige leerkrachten in staat stelt, om te oordelen welke leerlingen nood hebben aan het luik van de meer intensieve ondersteuning.

Samengevat: kwaliteitsvolle instructie, intensieve talige interactie en evidence-informed leermaterialen zijn cruciaal. Met de implementatie van de taalheldklassen en de ondersteuning die wordt geboden door o.a. Leerpunt, Taalunie, het Vlaams Talenplatform en de pedagogische begeleidingsdiensten kunnen leraren en klassenraden aan de slag.

De VLOR heeft vragen bij de duurtijd van de taalheldklassen. De Raad wil dat die zo kort als mogelijk duren en in nauwe verbinding met de reguliere klas. In de regelgeving staat expliciet opgenomen “De taalheldklas bestaat uit intensieve onderwijsactiviteiten die tot doel hebben de leerling door onderdompeling in de onderwijstaal die onderwijstaal te laten verwerven in functie van een zo snel mogelijke integratie in de reguliere onderwijsactiviteiten. Dat is in beginsel een voltijds traject.” Het pleidooi van de raad wordt gevat door de decretale bepalingen.

Bij de doorlichtingen in basisscholen tijdens het schooljaar 2026-2027 zal de onderwijsinspectie in haar beoordeling van de onderwijskwaliteit en de kwaliteitsontwikkeling op de scholen nog geen rekening houden met de regelgeving op de taalheldklassen.

Op advies van de Raad van State werd artikel 14 legistiek aangepast. Er wordt ook geen gebruik gemaakt van het begrip leerjaar. Veel scholen schrijven leerlingen in per leerjaar en registreren deze inschrijving zo in de databanken van AGODI. Sommige scholen kiezen er echter voor om op basis van hun pedagogisch project niet te registreren per leerjaar. Het artikel wordt aangepast zodat de formulering overeenkomt met deze praktijk.

De Raad van State adviseert om dit artikel op te nemen in hoofdstukken III, IV of V van het decreet basisonderwijs. Omwille van de interne coherentie van de regelgeving rond taalheldklassen worden alle elementen in de “Sectie 8. Aanvullende lestijden voor de organisatie van taalheldklassen voor scholen gewoon basisonderwijs.” opgenomen. In die sectie worden de bepalingen m.b.t. de berekening van de lestijden, de aanwending ervan en de organisatie van de taalheldklassen opgenomen. Er wordt om die reden niet ingegaan op de opmerkingen van de Raad van State.

De Raad van State stelt dat het organiseren van aparte klassen voor anderstalige kinderen een verschil in behandeling inhoudt die te verantwoorden kan zijn in zoverre er rekening wordt gehouden met de criteria uitgezet in het arrest Orsus van 16 maart 2010 van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM). In het arrest Orsus schuift het EHRM een aantal criteria en waarborgen

naar voor waaraan een aparte klas moet voldoen om in overeenstemming te zijn met het gelijkheidsbeginsel in samenhang gelezen met het recht op onderwijs.

Zoals de Raad van State terecht stelt, moet het arrest Orsus gezien worden in het kader van de bijzonder kwetsbare situatie van de Roma-kinderen. Het arrest heeft immers betrekking op het creëren van aparte klassen voor Roma-kinderen met het oog op een snelle verwerving van de taal. Het EHRM heeft reeds een zeer uitgebreid contentieux met betrekking tot discriminatie van Roma-kinderen in het onderwijs en stelt zich hierover zeer streng op. Die context speelde uiteraard een belangrijke rol in het arrest.

In de zaak Orsus waren er onvoldoende waarborgen voor de Roma-kinderen met het oog op een doorstroom naar de gemengde klassen waardoor Roma kinderen zelfs heel hun lager onderwijs in zo'n aparte klas konden doorbrengen. De Raad van State wijst op volgende criteria die het EHRM gebruikte:

- het gebrek aan een specifieke en adequate test om de taalachterstand te meten,
- het gebrek aan een duidelijk en specifiek aangepast onderwijsprogramma in de betrokken klassen,
- het gebrek aan transparante opvolging van de taalkundige vooruitgang en het gebrek aan een procedure voor de re-integratie in gemengde klasgroepen
- het gebrek aan vrije instemming door de ouders.

De Raad van State past de criteria toe op de taalheldklassen, maar stelt terecht dat de taalheldklassen zoals voorzien in het huidige decreet niet leiden tot discriminatie op etnische gronden van een welbepaalde kwetsbare minderheid.

De Raad van State stelt wel dat het EHRM uitdrukkelijk op de appreciatiemarge van de overheid heeft gewezen, in het bijzonder wat de omschrijving van het studieprogramma betreft, en op het feit dat dergelijke maatregelen een afweging vereisen van alle belangen die in het geding zijn. Volgens de Raad van State kunnen de actieve onderwijsvrijheid en de autonomie van de klassenraad zo'n belangen zijn.

Gezien de veelheid van belangen en de noodzaak aan een evenwicht tussen de verschillende belangen beveelt de Raad van State een nieuw onderzoek aan en de neerslag van de concrete afweging van die belangen op te nemen in de memorie van toelichting.

Hieronder wordt verder ingegaan op de belangen van de verschillende betrokkenen. In de eerste plaats zal hier het belang van het kind primeren. Zoals het EHRM aangeeft, is het een legitieme doelstelling om een onderwijssysteem aan te passen aan de specifieke noden van de kinderen. In die zin beogen de taalheldklassen een zo snel mogelijke remediëring van de taalachterstand van de betrokken leerlingen. Zoals immers aangetoond in de conceptnota "Ieder kind taalheld" volstaat de huidige manier van werken niet om tegemoet te komen aan de noden van deze leerlingen.

Daarbij worden verschillende waarborgen ingebouwd. De Raad van State wijst erop dat in het arrest Orsus het EHRM wijst op het ontbreken van een specifieke en adequate test om de taalachterstand te meten. Echter stelt het EHRM in dat arrest

eveneens dat *"La Cour note tout d'abord que le placement dans des classes séparées des enfants n'ayant pas une maîtrise suffisante de la langue croate ne se fondait sur aucune base légale spécifique et claire."* Verder gaat het EHRM in op het testen van leerlingen omdat de Kroatische overheid wel testen gebruikte maar *"En l'espèce, les requérants n'ont pas passé de tests portant spécifiquement sur leur connaissance de la langue croate."* Ook wijst het EHRM erop dat in sommige gevallen Roma-leerlingen eerst les volgden in gemengde klassen. Daarbij stelt het EHRM het volgende: *est tout aussi peu probable qu'il ait fallu deux ans à leurs professeurs respectifs pour constater que ces élèves avaient une maîtrise insuffisante de la langue. "*

Het EHRM houdt dus met de volledige context rekening en niet alleen met de specifieke test. Bovendien heeft het EHRM in andere zaken uitdrukkelijk gesteld dat het recht op toegang *"by its very nature calls for regulation by the State"* . In het kader van de taalheldklas is er een veel scherpere afbakening van wie toegelaten wordt tot de taalheldklassen. Zo wordt de categorie van anderstalige nieuwkomers duidelijk afgebakend. Ook leerlingen van wie de klassenraad meent dat ze onvoldoende basiskennis Nederlands hebben, komen in aanmerking. Hierbij wordt door de klassenraad rekening gehouden met andere genomen remediërende taalmaatregelen welke ontoereikend zijn gebleken. In casu wordt er dus uitgegaan van het vertrouwen in de deskundigheid van de klassenraad. De scholen stemmen vooraf met de ouders van de betrokken leerlingen de organisatie en de inhoud van de taalheldklas af. Ouders worden eveneens op geregelde tijdstippen op de hoogte gehouden van de evolutie van hun kind en de prognose m.b.t. integratie in de gewone klassen.

Wat betreft de integratie in de reguliere onderwijsactiviteiten en de intensieve onderwijsactiviteiten die in de taalheldklas zullen plaatsvinden, wordt rekening gehouden met de vrijheid van onderwijs. Als overheid is het immers niet mogelijk om in detail de pedagogische methode te bepalen. Zoals de Raad van State in voetnoot nummer 9 van het advies terecht stelt, zorgt de nodige autonomie van de onderwijsverstrekkers bij de invulling van de onderwijsactiviteiten, het beoordelen of er voldoende leerlingen zijn voor de taalheldklas, de eventuele organisatie van het volwaardig alternatief en in het bijzonder het beoordelen van het ogenblik en de wijze van integratie in het reguliere onderwijs en de duur van de taalheldklas (één schooljaar of korter), ervoor dat er geen onevenredige inperking is van de onderwijsvrijheid.

Er zijn bovendien een aantal waarborgen ingebouwd. Zo geldt er wel degelijk een verplichting om in de taalheldklas intensieve onderwijsactiviteiten die tot doel hebben de leerling de onderwijstaal te laten verwerven door onderdompeling in die taal aan te bieden. De onderwijsdoelen in de taalheldklas zijn de minimumdoelen, vermeld in artikel 44, §1. Dit zijn de algemene doelen die gelden in het basisonderwijs. De onderwijsdoelen in de taalheldklas gelden als na te streven minimumdoelen. Ook duurt een taalheldklas slechts één jaar of korter. De klassenraad kan de taalheldklas maximaal tot twee schooljaren verlengen. In de zaak Orsus waar de Raad van State naar verwijst daarentegen spendeerden sommige van de kinderen tot 8 jaar in de aparte klassen.

In het kader van het breder plan 'Ieder kind taalheld' worden er verschillende maatregelen genomen om scholen te ondersteunen. Zo moeten scholen een

taalexpert aanstellen. Deze taalexperts krijgen ook een brede vorming. Daarnaast ontwikkelt de Taalunie een wetenschappelijk onderbouwd raamwerk Nederlands, voor de opvolging van leerlingen. Verder wordt er een keurmerk ontwikkeld voor lesmateriaal, zijn er de zomerscholen, ...

Daarnaast moet deze specifieke regelgeving ook in zijn breder geheel bekeken worden. Zo ziet de Vlaamse Onderwijsinspectie in het kader van zijn doorlichtingen toe op onder meer het talenbeleid en het beleid inzake gelijke onderwijskansen (artikel 38, §3, tweede lid, 1° en 3° decreet kwaliteit onderwijs). De onderwijsinspectie kan in dat kader bij een ongunstig advies met opschorting de school verplichten om zich extern te laten begeleiden.

Als laatste stelt de Raad van State dat er niet gewaarborgd wordt dat ouders bij de beslissing tot het toeleiden naar een taalheldklas worden betrokken. Eerst en vooral, zijn er een aantal algemene waarborgen ingebouwd rond participatie van ouders. Bovendien kan volgens het Grondwettelijk Hof het recht op onderwijs van het kind *"de keuzevrijheid van de ouders en de vrijheid van de leerkrachten op het vlak van het onderwijs dat zij wensen te verstrekken aan het aan de leerplicht onderworpen kind, beperken"*. Het Hof wijst in zijn arresten over huisonderwijs ook uitdrukkelijk op volgende rechtspraak van het EHRM:

"Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens is aldus van oordeel dat, wanneer de rechten van de ouders, in plaats van het recht van het kind op onderwijs te versterken, met dat recht in conflict komen, de belangen van het kind primeren (zie EHRM, beslissing, 30 november 2004, Bulski t. Polen; zie ook EHRM, beslissing, 5 februari 1990, Graeme t. Verenigd Koninkrijk; beslissing, 30 juni 1993, B.N. en S.N. t. Zweden; beslissing, 11 september 2006, Fritz Konrad en anderen t. Duitsland; beslissing, 13 september 2011, Willi, Anna en David Dojan en anderen t. Duitsland)."

De taalheldklassen vormen een instrument om het recht op onderwijs van het kind te waarborgen en de beheersing van het Nederlands te versterken, als noodzakelijke voorwaarde voor volwaardige onderwijskansen. De betrokkenheid van ouders bij beslissingen die hun kind aanbelangen, is verankerd binnen het bestaande regelgevend kader. Op individueel niveau gebeurt dit via de gebruikelijke communicatie- en overlegmomenten tussen school en ouders, zoals voorzien in het schoolreglement, met inbegrip van de engagementsverklaring en het oudercontact, en in het kader van de leerlingenbegeleiding. Daarnaast is de participatie van ouders structureel verzekerd via het participatiedecreet, onder meer via de ouderraad en de schoolraad, die betrokken worden bij het schoolbeleid en beslissingen die ouders aanbelangen.

Er wordt verwacht van scholen dat ze ouders nauw betrekken bij de organisatie van de taalheldklassen. Zeker als leerlingen worden toegelaten tot de taalheldklas op basis van een beslissing van de klassenraad of als het verblijf in de taalheldklas verlengd wordt op basis van een beslissing van de klassenraad is het cruciaal dat ouders nauw betrokken worden en begrijpen wat het belang is van de taalheldklas in het kader van de gelijke onderwijskansen. Er wordt dan ook van scholen verwacht dat ze de organisatie en de inhoud van de taalheldklassen vooraf afstemmen met ouders en zo de betrokkenheid van de ouders bij de taalheldklas versterken.

De conclusie is aldus dat met deze regeling een belangenafweging werd doorgevoerd tussen het recht op onderwijs van de leerling dat vereist dat er bepaalde waarborgen worden ingebouwd, de actieve onderwijsvrijheid en de autonomie van de klassenraad en de rechten van ouders.

Het recht op onderwijs van de leerling wordt versterkt door deze maatregel. Kinderen krijgen de ondersteuning die ze nodig hebben, tegelijkertijd worden er een aantal waarborgen ingebouwd die ervoor zorgen dat kinderen niet langer dan nodig in de taalheldklas verblijven en die ervoor zorgen dat de kwaliteit van het de onderwijsactiviteiten aansluit bij wat de leerlingen nodig hebben voor een snelle taalverwerving. Het gaat met name een maximumtermijn; de mogelijkheid van de klassenraad om het traject vroeger te beëindigen, de verschillende maatregelen rond versterken van expertise op vlak van taal en de controle op de kwaliteit door de onderwijsinspectie.

Voor ouders gelden de normale participatieregels. In dit geval is er in lijn met de rechtspraak van het EHRM ervoor gekozen om voorrang te geven aan het recht op onderwijs van de leerling.

Artikel 15

De scholengemeenschap ontvangt jaarlijks aanvullende lestijden voor de organisatie van taalheldklassen. Deze lestijden kunnen uitsluitend hiertoe worden aangewend.

Het aantal aanvullende lestijden voor de organisatie van de taalheldklassen waarop de scholengemeenschap recht heeft, wordt berekend op basis de volgende twee groepen van leerlingen. De eerste groep zijn leerlingen die aan de volgende cumulatieve kenmerken beantwoorden:

- a) leerlingen gewoon lager onderwijs die zeven jaar of ouder zijn voor 1 januari van het lopende schooljaar;
- b) de leerling heeft als thuistaal niet de onderwijstaal;
- c) de leerling was niet in een door de Vlaamse overheid erkende school ingeschreven op de eerste schooldag van februari van het voorgaande schooljaar.

De tweede groep zijn leerlingen die aan de volgende cumulatieve kenmerken beantwoorden:

- a) leerlingen gewoon lager onderwijs die zeven jaar of ouder zijn voor 1 januari van het lopende schooljaar;
- b) de leerling heeft als thuistaal niet de onderwijstaal;
- c) de leerling was niet in een door de Vlaamse overheid erkende school ingeschreven op de eerste schooldag van februari van het schooljaar voorafgaand aan het voorafgaande schooljaar.

De eerste groep telt aan 1,2 en de tweede aan 0,4. Deze aanvullende lestijden worden berekend op basis van het aantal in aanmerking komende leerlingen in de school op de eerste lesdag van oktober.

Scholen die niet tot een scholengemeenschap behoren, ontvangen op een gelijkaardige manier jaarlijks aanvullende lestijden voor de organisatie van taalheldklassen.

De lestijden voor anderstalige nieuwkomers die het voorgaande schooljaar niet in het Vlaamse onderwijs ingeschreven waren (de groep die aan 1,2 telt) worden herrekend bij een stijging of daling van 4 ten opzichte van het leerlingenaantal op 1 oktober. Het herberekeningsmechanisme volgt op die manier dezelfde systematiek als de herberekening voor de specifieke omkadering voor het onthaalonderwijs in het secundair onderwijs.

De aanvullende lestijden kunnen enkel worden aangewend voor de organisatie van taalheldklassen.

Naast de bovenstaande lestijden ontvangen de scholengemeenschappen en de scholen buiten een scholengemeenschap een vastgesteld pakket aanvullende lestijden. Er worden 8.849 lestijden verdeeld en deze lestijden worden niet herberekend. Scholen ontvangen lestijden pro rata hun aandeel in het aantal leerlingen dat op de eerste lesdag van februari van het voorgaande schooljaar voldoet aan de volgende cumulatieve voorwaarden:

- a) leerlingen gewoon lager onderwijs die zeven jaar of ouder zijn voor 1 januari van het lopende schooljaar;
- b) de leerling heeft als thuistaal niet de onderwijstaal;
- c) de leerling was niet in een door de Vlaamse overheid erkende school ingeschreven op de eerste schooldag van februari van het schooljaar voorafgaand aan het voorafgaande schooljaar.

Op advies van de Raad van State werd artikel 15 legistiek aangepast.

Artikel 16

Scholengemeenschappen maken afspraken over de aanwending van de lestijden voor en de organisatie van de taalheldklassen in één of meerdere scholen van de scholengemeenschap.

Scholen van de scholengemeenschap kunnen de taalheldklas gezamenlijk organiseren. In dat geval zijn de bepalingen van lesbijwoning in een andere school van toepassing. Er moet wederzijdse samenwerking zijn tussen de school van inschrijving en de school binnen de scholengemeenschap die de taalheldklas aan de leerling verstrekt. Dat houdt onder andere in dat het organiseren van het vervoer van de ingeschreven leerling naar de school waar de taalheldklas wordt georganiseerd, de communicatie tussen de school van inschrijving en de school waar de taalheldklas wordt georganiseerd, en het opvolgen van de leerling die de taalheldklas volgt door de school waar de leerling is ingeschreven. Na de taalheldklas integreert de leerling zich in de school van inschrijving waar de leerlingen de reguliere onderwijsactiviteiten volgt.

Wanneer scholen binnen een scholengemeenschap gezamenlijk taalheldklassen organiseren, moet dit altijd op een redelijke afstand gebeuren van de school waarin

de leerling is ingeschreven. Ook moet er steeds rekening worden gehouden met de vrije keuze van ouders. Het kan dus niet aan een ouder worden opgelegd dat het kind voor de taalheldklas de lessen moet bijwonen in een school die behoort tot een ander onderwijsnet zonder hun voorafgaandelijke toestemming.

Het schoolbestuur of de schoolbesturen, naargelang van het geval, van de betrokken scholengemeenschap duiden één school van de scholengemeenschap aan die als contactschool voor het onthaalonderwijs fungeert ten aanzien van de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap.

Scholen die gelegen zijn buiten het werkingsgebied van een LOP, kunnen zich laten ondersteunen door een LOP van hun keuze.

Artikel 17

Het artikel legt de scholen van het gewoon basisonderwijs op een versterkt taalbeleid te voeren waarbinnen gewerkt wordt aan de versterking van het Nederlands. Daartoe wordt minstens één taalexpert per school aangeduid. De taalexpert kan in die rol het schoolteam helpen om zelf zo snel mogelijk de implementatie van de minimumdoelen, in het bijzonder wat betreft Nederlands, in eigen handen te nemen en in de klaspraktijk te implementeren, rekening houdend met de schoolcontext. De taalexpert ondersteunt en begeleidt bijvoorbeeld in het bijzonder de personeelsleden die aangesteld zijn voor de taalremediëring en voor de taalheldklassen.

De inspectie zal binnen de doorlichtingen controle uitoefenen op deze verplichtingen.

De Raad van State vraagt een specificering van de memorie m.b.t. de taalexperten: naast de kerntaken, kent de regelgeving ook allerlei instellingsgebonden taken. Daarvoor wordt geen aparte omkadering toegekend, het is in principe een onderdeel van de totale opdracht van de personeelsleden. Op lokaal niveau moet er een lijst met instellingsgebonden taken vastgelegd worden en moet die lijst, samen met de evenredige verdeling ervan over alle personeelsleden, aan alle personeelsleden bezorgd worden. De rol van taalexpert valt hier, net als tal van andere bestaande aspecten, ook onder. Scholen hebben bovendien de vrijheid om al dan niet een aantal lestijden uit te trekken voor BPT (=bijzondere pedagogische taken). Zij beslissen volledig autonoom of, en zo ja voor welke taken ze hiervoor omkadering aanwenden. Ze hebben dus ook voor de rol van taalexpert de vrijheid om al dan niet lestijden aan te wenden.

Artikel 19

De Raad van State adviseert om artikel 154 van het decreet basisonderwijs met ingang van 1 januari 2027 aan te passen zodat de verwijzing naar artikel 87quinquies (taaloffensief) opgeheven wordt. Dit gebeurt in dit artikel.

Inwerkingtreding: dit artikel treedt in werking op 1 januari 2027.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs

Artikel 20

De wijziging aan de nascholingsmiddelen voor de instellingen van het basis- en secundair onderwijs gaat in vanaf 1 januari 2027. Het artikel verwijdert daarom de jaartallen 2023 en 2024, geeft aan dat de vermelde bedragen per begrotingsjaar worden toegekend en dat de bedragen gelden vanaf 1 januari 2027. Dat laatste heeft als gevolg dat ook de bedragen voor de instellingen van de overige onderwijsniveaus aangepast moeten worden. Immers, de bedragen zoals nu vermeld, waren onderhevig aan indexaanpassingen.

De aangepaste bedragen zijn telkens de bedragen zoals voorzien bij begrotingsopmaak 2026. Het programmadecreet bij de begroting van 2025 verrekent geen indexaanpassing in de begrotingsjaren 2026 en 2027 (zie artikel 55, §1). Het artikel geeft daarom aan dat de bedragen vanaf begrotingsjaar 2028 worden aangepast aan de evolutie van de gezondheidsindex. Specifiek voor de instellingen van het basis- en secundair onderwijs, voorziet het artikel een verhoging met de middelen van het extra werkingsbudget voor een offensief Nederlands. Die middelen worden jaarlijks geïndexeerd: het bedrag zoals voorzien bij begrotingsopmaak 2026 is 21.050.000 euro, waarvan 13.103.000 euro voor het basisonderwijs en 7.947.000 euro voor het secundair onderwijs. De nascholingsmiddelen voor deze onderwijsniveaus nemen daardoor sterk toe.

Onderstaande tabel geeft de herkomst van alle gewijzigde bedragen weer.

	Nascholingsmiddelen decreet kwaliteit vóór verhoging		Middelen Taaloffensief Bedrag BO 2026 in euro	Nascholingsmiddelen decreet kwaliteit na verhoging Bedrag begroting 2027 in euro
	Bedrag BA 2025 in euro	Bedrag BO 2026 in euro		
BaO	8.020.000	8.008.000	13.103.000	21.111.000
SO	9.525.000	9.511.000	7.947.000	17.458.000
VWO (excl. BE)	358.000	358.000	0	358.000
DKO	257.000	256.000	0	256.000
CLB	180.000	180.000	0	180.000
BE	79.000	79.000	0	79.000
LSC	169.000	169.000	0	169.000

Omdat de afwijking tussen begrotingsjaar 2023 en begrotingsjaar 2024 in het basis- en secundair onderwijs intussen in het verleden ligt, wordt die nu geschrapt bij de beide onderwijsniveaus.

De paragraaf 4 is gedateerd en mag opgeheven worden.

Inwerkingtreding: dit artikel treedt in werking op 1 januari 2027.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010

Artikel 21

De bepaling m.b.t. het extra werkingsbudget voor een offensief Nederlands in het secundair onderwijs wordt opgeheven.

Inwerkingtreding: dit artikel treedt in werking op 1 januari 2027.

Artikel 22

De uren-leraar voor extra uren Nederlands bij de overgang naar het secundair onderwijs worden toegekend aan de scholen voor gewoon secundair onderwijs.

Dit gebeurt op basis de leerlingen die aan één van de volgende indicatoren voldoen: de indicator thuistaal niet de onderwijstaal, schooltoeslag en opleidingsniveau van de moeder. Er wordt gewerkt met een gesloten enveloppe aan uren-leraar die op basis van de bovenstaande indicatoren verdeeld worden. De uren-leraar worden over de drie indicatoren verdeeld op basis van een gelijke verhouding (33,3 %).

Deze uren-leraar worden uitsluitend aangewend om extra uren Nederlands per week te voorzien voor leerlingen die van de klassenraad van het basisonderwijs bij het uitreiken van het getuigschrift basisonderwijs of door de klassenraad van het secundair onderwijs extra uren Nederlands opgelegd gekregen. De secundaire school organiseert deze uren verplicht boven op het curriculum.

Artikel 23

De Raad van State adviseert om artikel 251 van de codex secundair onderwijs met ingang van 1 januari 2027 aan te passen zodat de verwijzing naar artikel 48/2 (taaloffensief) opgeheven wordt. Dit gebeurt in dit artikel.

Inwerkingtreding: dit artikel treedt in werking op 1 januari 2027.

Artikel 24

De definitie van anderstalige nieuwkomers in het kader van de LOP-werking wordt gealigneerd op de nieuwe definitie van anderstalige nieuwkomers in het decreet basisonderwijs. Voor het secundair onderwijs blijft de huidige definitie behouden. Dit betekent dat de opdrachten van het LOP van toepassing worden op de nieuwe definitie van anderstalige nieuwkomers voor het basisonderwijs.

Artikel 25

Binnen het LOP dienen ook afspraken gemaakt te worden inzake de opvang, het aanbod en de toeleiding van anderstalige nieuwkomers naar de taalheldklas en de opvolging van anderstalige nieuwkomers bij hun doorstroom naar het regulier aanbod in het gefinancierd of gesubsidieerd onderwijs.

Hoofdstuk 5. Slotbepalingen

Artikel 26

Dit artikel geeft aan wanneer de artikelen in werking treden of uitwerking hebben. Waar nodig wordt dit verder toegelicht in de artikelsgewijze toelichting bij het specifieke artikel (cfr supra).

Brussel, 3 april 2026.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Mathias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR

Referenties

EHRM 23 juli 1968, nr. 1474/62, 1677/62, 1691/62, 1769/63, 1994/63 en 2126/64 (Belgische taalzaak), p. 28, § 5.

EHRM, 10 november 2005, Leyla Şahin t. Turkije, § 154;

EHRM 11 januari 2011, nr. 40385/06, Ali t. Verenigd Koninkrijk §51.

Geudens, A., Schraeyen, K., Taelman, H., Trioen, M., Casteleyn, J., Simons, M., & Smits, T.F.H. (2021). Bouwstenen voor effectieve taaltrajecten. Praktijkgids voor taalondersteuning in het kleuter-, lager en secundair onderwijs. Universiteit Antwerpen

Saunders, W., Goldenberg, C., & Marcelletti, D. (2013). English language development: Guidelines for instruction. *American Educator*, 37(2), 13.